

PODOLEK (41) *sb m*

Oba o oraz e jasne.

sg N podołek (6). ◇ *G* podołka (8) *Leop*, *BibRadz* (2), *BielKron*, *RejPos*, *SkarŻyw*, *CzechEp*, *WujNT*, podołku (5) *OpecŻyw* (3), *MurzNT*, *WujJud*. ◇ *A* podołek (10). ◇ *I* podołki(e)m (6). ◇ *pl N* podołki (1). ◇ *G* podołków (1). ◇ *A* podołki (3). ◇ *I* podołki (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII (z Cn; XVIII) – XVIII w.

1. *Dolny skraj szaty; fimbria Murm, Mymer¹, PolAnt, Vulg, Mącz; extremitas vestis Murm; ora vestis Mącz; ala Cn* (37) : aczkoli Marta dufala/ iją z dotknięcia podołku miała bytż zdrowa [...]. A wśfakoż nie s podołku motż wyśfla vzdrowienia/ ale z Iezufa *OpecŻyw* 45; *Murm* 153; *Mymer¹* 31v; Po ślubie [...] gdy idą s Cerkwie/ będzie go [pana młodego] chwytałą zá podołek [...] iefli go vchwyći/ zá znák to fobie máią wierney miłości *BielKron* 465, 322; *Ora vestis*, Podołek álbo kráye fuknie. *Mącz* 267b, 127a; Weźmi żywice/ włos człowieczych/ koźiego rogu/ á to ná węglu ognifłym położ/ á ogárnąwśy podołkiem tym ią [macicę] podkurz/ thęgo ią opálawśy. *SienLek* 116v, 108v, 116v [2 r.]; *CzechEp* 191 [2 r.].

podołek czego (8): á przed nim [Bogiem Ojcem] po práwey ftronie/ klęczy fyn iego nági/ tylko trochę z ftyłu płażczem nákrity/ ktorego podołek ániół trzyma *CzechEp* 187. *Cf Wyrażenie.*

podołek czyj (4), *czego* (1) [*w tym: G sb i pron* (4), *pron poss* (1)]: *BibRadz Ez* 6/1; *SienLek* 116; nie ták iáko dzifiefśy ápośtołowie/ ktorzy [...] chodzą podniośfśy ku gorze rogáte głowy fwoie/ á rośtoczywśy ony fzyroke podołki fwoie. *RejAp* 10v; *WujJud* 46; Bo fskoro ziele ktore przed nim rośło/ podołká obrázu onego [tj. podołka szaty na wizerunku] dośięgło, wnet wśzytkie choroby vzdrawiáło. *WujNT* 39.

Zwrot: »podnieść (*a. wznieść*), podwinąć podołek; podnoszenie podołka« [*szyk zmienny*] (3:1;1): *RejFig Dd2v*; ony niewiáfty podniołty podołki vkazály płęć fwoię Turkom *BielKron* 312; *CzechEp* 191 [2 r.]; *GórnTroas* 12.

Wyrażenie: »podołek szat(y), odzienia, sukniej, u szaty« = *fimbria vestimenti a. palli, ora vestimenti a. vestimentorum PolAnt; ala vestis Cn* [*szyk 7:1*] (4:2:1:1): *OpecŻyw* 44v; prośili go [Jezusa] żeby się aby podołku odzienia iego dotknęli *MurzNT Mar* 6/56; *Leop Matth* 9/20; [miłość braterska] Ieśt iáko nawybornieyfśy oleiek ná głowie fpywáiąc y [!] áż ná brodę Aáronowę/ á opływáiący áż ná podołek fzat iego. *BibRadz Ps* 132/2, *Ex* 39/24, *Ez* 5/3; [Bóg] zmiłował fie nád nimi. Iáko y nád oną nędznicą co tylko iż fie z vprzeymą wiárą dotknęła podołká v fzáty iego/ á była vzdrowioná *RejPos* 213v; *SkarŻyw* 202.

Przen (1) : Święty Bernát nauczá pokory tako mowiątz: Wśfelki fluga boży dobrze może bytż rzeczón podołek/ abo niźfla częłtz odzienia Iezufa milégo *OpecŻyw* 45.

a. *Wgłębienie powstałe przez uniesienie brzegu szaty; sinus PolAnt, Mącz, Cn; gremium vestis, lacinia Cn* (3) : Też niewiáfty ich [Żydów] częłtokroć chodzą do rzeki ftrzęláiąc s podołká grzechy do wody/ áby precz płynęły. *BielKron* 465, 458; *Mącz* 395c; [Iábłká pádáią/ dzieci zbieraycie wpodołek [...]. Dy epfel fallen/ ihr kinder klaupt auff zůfamen *Wokabul* 1539 D3, Q7v; Los miecą w podołek/ ále od Pána ieśt wśzytek fkutek iego. *BibRadz Prov* 16/33 (*Linde*)].

2. *Dolna część brzucha; genitalia [cf Łono w ciele pod brzuchem abo brzucha niska część, podolek Cn]; coleus Mqcz; imus venter, pecten, pubes Cn (4) : Páni co chciała podółkiem iáłtrąbá vmorzić. RejFig Dd2v, Dd2v; Colens [!] id est testiculus, Podółek/ yądro w mófznách męskich. Mqcz 59c; BielSjem 9.*

Synonimy: 1. brzeg, kraj; 2. łono.

Cf **PADOŁEK**

KWysz